

NUÔI XEN TÔM SÚ, NGOAO

TRONG AO ĐẤT ĐẠT HIỆU QUẢ CAO

ĐẶNG VĂN HUẾ

Với mục đích chọn đối tượng phù hợp nuôi xen với tôm sú nhằm cải thiện môi trường nuôi, giảm thiểu ô nhiễm, hạn chế dịch bệnh để nuôi tôm sú đạt hiệu quả cao và bền vững. Đồng thời thông qua nuôi thực tế, đánh giá kết quả đạt được, tổ chức hội thảo đầu bờ, tổng kết kinh nghiệm để tuyên truyền nhân ra diện rộng. Năm trong nguồn kinh khuyến nông, năm nay Trung tâm Khuyến nông - Khuyến ngư Quảng Bình đã triển khai mô hình nuôi xen canh tôm sú, ngao trong ao đất với quy mô 0,5 ha tại hộ ông Nguyễn Văn Tám, thị trấn Ba Đồn, huyện Quảng Trạch. Yêu cầu đặt ra lúc thu hoạch tôm phải đạt kích cỡ 40 - 45con/kg, sản lượng đạt 01 tấn; kích cỡ ngao 50 - 60con/kg, sản lượng 2,5 tấn; người tham gia mô hình và 30 hộ nuôi tôm khác nắm được những kiến thức về kỹ thuật nuôi xen canh tôm sú, ngao để áp dụng vào thực tiễn.

Để đạt được mục tiêu đặt ra, ao được chọn nuôi phải đảm bảo tiêu chuẩn, nằm trong khu vực bãi triều, chất đất có cát và bùn để phù hợp với điều kiện sống của ngao. Ngoài ra người nuôi đã tuân thủ các biện pháp kỹ thuật chủ yếu được hướng dẫn như: Nạo vét bùn bản tích tụ ra khỏi đáy ao, đắp bù và sửa chữa lại mái đê, san phẳng, cày xới đáy và phơi nắng ao trong 10 ngày, bón vôi nung với liều lượng 1.000kg. Lấy nước vào ao qua lưới lọc, sau 3 ngày tiến hành diệt khuẩn bằng Chlorine với liều lượng 70kg. Gây màu nước bằng cách dùng 10kg bột cá, 20kg cám gạo, 5kg thức ăn số nhỏ và 0,2kg men, trộn đều các loại trên ủ lại trong 3 ngày, đánh xuống ao kết hợp với phân bón NPK, đạm Urê, đánh đến khi màu nước đạt 40cm thì tiến hành thả giống. Giống mua có nguồn gốc và chất lượng đảm bảo; mật độ thả nuôi: tôm 15 con/m², ngao 70 con/m².

Về công tác quản lý ao nuôi: khi thay nước phải qua ao lắng lọc, được xử lý và diệt khuẩn, kiểm tra các chỉ tiêu đảm bảo mới bơm vào ao nuôi, mực nước duy trì 1,2-1,5m. Các thông số kỹ thuật đã được áp dụng, độ pH từ 7,6-8,4, độ mặn từ 14-22‰, độ kiềm lớn hơn 110mg/l, hàm

lượng ô xy hòa tan lớn hơn 4mg/l, nhiệt độ nước từ 25-30°C. Có trang bị 01 giàn quạt nước 10 cánh, chủ yếu để quạt khi dùng thuốc và những lúc thời tiết bất thường. Đối với thức ăn, ngao sử dụng thức ăn tự nhiên còn tôm sử dụng thức ăn chế biến sẵn của hãng có uy tín, cho ăn theo hướng dẫn đã được nhà sản xuất ghi trên vỏ bao. Thường xuyên đặt vỏ kiểm tra mức độ tiêu thụ thức ăn của tôm để có sự điều chỉnh lượng thức ăn cho phù hợp. Trong quản lý dịch bệnh, áp dụng biện pháp phòng bệnh tổng hợp, định kỳ, luân phiên dùng vôi CaCO₃, Dolomite (tùy theo môi trường và thời tiết để ổn định và nâng độ pH). Bắt đầu tháng thứ 3 định kỳ 10 ngày sử dụng chế phẩm sinh học để xử lý đáy, ngoài ra còn dùng thuốc bổ, men tiêu hóa Zymetin và Vitamin C Mix 25% kết hợp dầu mực trộn vào thức ăn tôm. Bằng biện pháp kỹ thuật nuôi xen được áp dụng, sau 3 tháng nuôi mô hình đã thu được một số kết quả nhất định, sản lượng tôm sú đạt 1.100kg, ngao 2.700kg, kích cỡ tôm sú và ngao đạt yêu cầu; trừ chi phí còn lãi gần 39 triệu đồng (tương đương 78 triệu đồng/ha/vụ).

Quá trình theo dõi, phân tích đã rút ra được những ưu điểm như: Do ngao là loài ăn lọc nên các mùn bã hữu cơ và vi sinh vật phù du được ngao dùng làm thức ăn nhờ đó môi trường và đáy ao đỡ ô nhiễm so với chuyên nuôi tôm sú. Giảm được chi phí thuốc, hóa chất xử lý môi trường và một số bệnh của tôm như đen mang, đốm rong, hạn chế được hiện tượng ôxy giảm đột ngột do mật độ tảo quá dày. Ngao là đối tượng có giá trị kinh tế cao và dễ tiêu thụ nên lợi nhuận thu được cao hơn hẳn so với chuyên nuôi tôm sú. Tuy nhiên, vẫn còn bộc lộ một số hạn chế, nhược điểm, đó là: Mật độ thả ngao dày (70 con/m²) dẫn đến mật độ tảo trong ao luôn thấp (do ngao ăn lọc) làm cho độ trong của nước cao và hay mất màu, vì vậy phải định kỳ 5-7 ngày gây màu nước 01 lần. Mặt khác, khi tôm hoặc môi trường trong ao có sự cố thì khó sử dụng thuốc và hóa chất để xử lý, vì ngao rất nhạy cảm với các loại này. Bên cạnh đó khi môi trường thay đổi đột ngột (đặc biệt là độ mặn thấp kéo

dài) ngao sẽ chậm lớn và dễ bị chết. Mặt nữa nguồn giống trong tỉnh chưa có, do phải mua các tỉnh phía Bắc, vận chuyển xa nên giá cao và không chủ động.

Từ thực tế trên đã rút ra được một số kinh nghiệm khi nuôi xen tôm sú, ngao trong ao đất: Cần chọn ao nuôi có chất đất là cát bùn hoặc cát - cát bùn có cỡ hạt nhỏ, mịn để phù hợp với tập tính sống vùi mình dưới đáy của ngao. Hạn chế sự thay đổi đột ngột của môi trường nuôi như: ngọt hóa, nhiệt độ nước quá cao (lớn hơn 32°C) kéo dài nhiều ngày, tránh nước thải công nghiệp, hóa chất tẩy rửa... vì có thể làm ngao chết và chậm lớn. Xác định tôm là đối tượng nuôi chính, mặt khác ngao có tính ăn lọc sinh vật phù du vì vậy mật độ thả ngao vừa phải (khoảng 40 con/m²) để hạn chế mất màu nước và ảnh hưởng

đến sự phát triển của tôm. Để tránh ảnh hưởng đến ngao, khi sử dụng thuốc, hóa chất trong việc xử lý môi trường hoặc chữa trị cho tôm, nên lấy một ít ngao bỏ riêng và đánh thử thuốc theo tỷ lệ để biết được phản ứng của ngao sau đó mới dùng thuốc.

Mô hình nuôi xen canh tôm sú, ngao bước đầu mang lại hiệu quả, cải thiện được tình trạng ô nhiễm môi trường ao nuôi, hạn chế được dịch bệnh của tôm để mang lại hiệu quả kinh tế cao. Tuy nhiên, để đánh giá đầy đủ hơn và làm cơ sở cho việc nhân rộng trong phạm vi toàn tỉnh cơ quan chuyên môn nên thực hiện tiếp mô hình này tại địa phương khác và tổ chức cho nhiều hộ tham quan học tập.

Đ.V.H

